

ВИТЯГ

з протоколу № 11 розширеного засідання кафедри
ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних
дисциплін від 1 травня 2026 р. Державного біотехнологічного університету
по апробації дисертаційної роботи **Червоного Сергія Олександровича** на
тему **«Формування управлінської компетентності командирів танкових
підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі
професійної підготовки»** виконаної на здобуття ступеня доктора філософії зі
спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями)

ПРИСУТНІ (16) : науково-педагогічні працівники кафедри ЮНЕСКО
"Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін:

1. Моїсєєва Наталія Іванівна, завідувачка кафедри ЮНЕСКО "Філософія
людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін, доктор
економічних наук, професор;

2. Дроздова Ірина Петрівна, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія
людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін, доктор
педагогічних наук, професор;

3. Данченко Ірина Олексіївна, доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та
соціально-гуманітарних дисциплін;

4. Нагаєв Віктор Михайлович, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та
соціально-гуманітарних дисциплін;

5. Зеленська Людмила Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та
соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного
університету;

6. Грабар Наталія Григорівна – доктор наук із соціальних комунікацій,
професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування"
та соціально-гуманітарних дисциплін;

7. Новікова Вікторія Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-
гуманітарних дисциплін;

8. Мазоренко Марина Олегівна – кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-
гуманітарних дисциплін;

9. Варипаєв Олексій Михайлович, кандидат філософських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

10. Пономарьова Марина Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін;

11. Ніколаєнко Наталія Миколаївна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

12. Кобелева Даля Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін;

13. Воронянський Олександр Володимирович, кандидат історичних наук, професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

14. Міносян Андрій Сергійович, кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін;

15. Золотарьов Андрій Петрович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

16. Червоний Сергій Олександрович, аспірант кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

17. Колесник Владислав Володимирович, аспірант кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

18. Глушко Олександр Миколайович, аспірант кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін;

19. Крамаренко Андрій Павлович, аспірант кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін.

ЗАПРОШЕНІ: (4)

20. Сагачко Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету;

21. Дуюнова Тетяна Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри права та європейської інтеграції Державного біотехнологічного університету;

22. Міненко Софія Іванівна – доктор філософії з менеджменту, доцент, завідувачка відділу аспірантури та докторантури Державного

біотехнологічного університету.

23. Мітяшкіна Тетяна Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри обладнання та інжинірингу переробних і харчових виробництв Державного біотехнологічного університету.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Червоного Сергія Олександровича здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін про основні положення дисертаційної роботи на тему «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

Тема дисертаційної роботи затверджена вченою радою факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету (протокол № 2 від 12.10.2023 р.) у редакції: «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у процесі професійної підготовки». Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Нагаєв Віктор Михайлович.

Тема дисертаційної роботи уточнена Вченою радою факультету менеджменту, адміністрування та права Державного біотехнологічного університету (Протокол № 4 від 30 грудня 2025 р.) у редакції: «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки». Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Нагаєв Віктор Михайлович.

Робота виконана на базі двох кафедр: ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету (тем, де закріплена освітньо-наукова програма) і менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету (там де працює на основній посаді науковий керівник) за ОНП «Теорія і методика професійної підготовки та виробничого менеджменту».

ПИТАННЯ ПОСТАВЛЕНІ ЗДОБУВАЧУ:

1. Дроздова Ірина Петрівна, доктор педагогічних наук, професор:

«Які теоретико-методологічні підходи є визначальними для формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у Вашому дослідженні?»

2. **Новікова Вікторія Євгенівна**, кандидат педагогічних наук, доцент:
«У Вашій роботі використовується поняття «управлінська компетентність». Чим воно в семантичному змісті відрізняється від лідерства і чому Ви не обмежились саме лідерською парадигмою?»

3. **Борюшкіна Оксана Володимирівна**, кандидат соціологічних наук, доцент:

«Чи не є Ваша модель занадто складною для практичного використання у військовому підрозділі, враховуючи його специфіку діяльності?»

4. **Варипаєв Олексій Михайлович**, кандидат філософських наук, доцент:

«Ви активно використовуєте підхід Mission Command НАТО. Наскільки він реально застосовний в українських умовах, де традиційно домінує директивний стиль управління?»

5. **Ніколаєнко Наталія Миколаївна**, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент:

«Чи перевірена Ваша модель в умовах, максимально наближених до бойових?»

6. **Дуюнова Тетяна Василівна**, доктор економічних наук, професор:

«Як Ви здійснювати оцінку психологічних компонентів управлінської компетентності майбутніх командирів, таких як стресостійкість і моральний клімат?»

7. **Міненко Софія Іванівна**, доктор філософії з менеджменту, доцент:

«Як Ви доведете, що підвищення показників у Вашому експерименті пов'язане саме з Вашою моделлю, а не з природним зростанням досвіду курсантів протягом навчання?»

8. **Моїсєєва Наталія Іванівна**, доктор економічних наук, професор:

«Конкретизуйте будь-ласка, у чому полягає наукова новизна запропонованої вами концептуальної моделі формування управлінської компетентності майбутніх командирів танкових підрозділів?»

ВИСТУПИЛИ:

Рецензенти:

1. **Данченко Ірина Олексіївна**, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Актуальність дослідження зумовлена трьома взаємопов'язаними чинниками: по-перше, сучасними викликами, що постали перед системою військової освіти в умовах воєнного часу; по-друге, нагальною потребою у

підготовці компетентних офіцерів-лідерів, спроможних ефективно реалізовувати принципи «Mission Command»; по-третє, стратегічним курсом на подальшу інтеграцію Збройних Сил України до євроатлантичного безпекового простору. Тема є своєчасною, а її розробка має важливе значення як для військової педагогіки, так і для практики підготовки офіцерських кадрів. Оцінюючи основні здобутки дисертаційного дослідження, варто зазначити, що запропоновані розробки мають високу наукову новизну та підтверджують вагомий особистий внесок здобувача у розвиток теоретичних і методичних підходів до формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів.

Попри високий загальний рівень роботи, вважаю за доцільне висловити окремі зауваження та дискусійні положення:

Зауваження 1. На наш погляд, недостатньо чітко окреслено межі поняття «управлінська компетентність» у співвідношенні з «лідерством» та «функціонально-організаційним механізмом управління».

Зауваження 2. Запропонована модель формування управлінської компетентності має комплексний характер, але на наш погляд не повністю формалізована математично.

Зауваження 3. Для дисертації такого типу вибірка педагогічного експерименту має бути більш репрезентативною. Вибірка (n=57) може впливати на узагальнення результатів.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер, не є принциповими та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

Дисертаційна робота Червоного С.О. виконана на високому науковому, теоретичному та методологічному рівні. Вона є завершеним науковим дослідженням, що має чітку прикладну спрямованість. Автор демонструє глибоке розуміння специфіки військової діяльності та сучасних вимог до підготовки командирів, а також володіння сучасним науковим інструментарієм. Таким чином, дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» повністю відповідає вимогам, визначеним спеціальністю 015 «Професійна освіта», а також положенням пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. Автор роботи заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями). Дисертацію рекомендовано до публічного захисту.

2. **Пономарьова Марина Сергіївна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Дисертація Червоного Сергія Олександровича виконана на високому науково-методологічному рівні. Обґрунтованість наукових положень та достовірність висновків забезпечується: коректним формулюванням мети, завдань, об'єкта, предмета та гіпотези дослідження; застосуванням комплексу взаємодоповнювальних методів: бібліометричного аналізу, порівняльного аналізу доктринальних документів, моделювання, експертного оцінювання (метод аналітичної ієрархії), педагогічного експерименту та сучасних методів математичної статистики (непараметричні критерії Манна–Уїтні, Уїлкоксона, χ^2 Пірсона); репрезентативною вибіркою учасників експерименту та коректним дизайном дослідження (в експериментальній та контрольній групах).

Структура дисертації є логічною та послідовною. Вступ містить чітко визначену мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу, методи та наукову новизну. Перший розділ присвячено теоретико-методологічному аналізу проблеми; другий – методології, дизайну та інструментарію дослідження; третій – експериментальній перевірці запропонованої моделі. Висновки до кожного розділу та загальні висновки є аргументованими, коректними та повністю відповідають змісту роботи.

Дисертаційне дослідження містить вагомі елементи наукової новизни, які суттєво розширюють теорію професійної освіти у військовій сфері.

Розроблений автором інструментарій оцінювання (рубрики для варіантів дій, письмового плану, управління виконанням, підсумкового розбору; чек-листи; спостережні карти; 12 ситуаційних тестів; 360° міні-анкетки; поведінково-анкеровані шкали) є готовим до безпосереднього використання у ВВНЗ. Навчально-методичні матеріали можуть бути використані для оновлення освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців тактичного рівня.

Експериментальне дослідження проведено з дотриманням вимог до квазіекспериментальних досліджень у педагогіці. На констатувальному етапі підтверджено статистичну еквівалентність груп за всіма компонентами управлінської компетентності ($p > 0,05$). Формувальний етап передбачав реалізацію авторської програми в експериментальній групі без збільшення загального навчального навантаження. Результати контрольного етапу засвідчили: статистично значущий приріст інтегрального показника управлінської компетентності в ЕГ порівняно з КГ; суттєве збільшення частки

курсантів ЕГ із «зразковим/просунутим» рівнем компетентності (з 19,3% до 40,7%, тобто більш ніж удвічі); найбільші позитивні зміни за комунікаційно-організаційним компонентом (приріст 2,21 бали, $r \approx 0,81$).

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаю за доцільне висловити окремі зауваження та побажання:

Зауваження 1. На наш погляд у дослідженні не повністю розкрито механізм інтеграції запропонованої НАТО-сумісної моделі професійної підготовки курсантів у навчальні програми ВВНЗ.

Зауваження 2. Аналізуючи зміст ваших апробаційних матеріалів, вважаємо, що в дисертації недостатньо висвітлено ризики впровадження моделі у бойових умовах.

Зауваження 3. Експериментальні частина роботи доводить, що запропонований вами інструментарій оцінювання має в більшості суб'єктивний компонент (експертні оцінки). На наш погляд бажано підвищити рівень балансу між об'єктивністю та валідністю.

Однак, висловлені зауваження мають дискусійний характер, не є принциповими та не знижують загальної високої оцінки дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має чітку теоретичну та практичну спрямованість. Робота виконана на високому науковому рівні, характеризується логічністю, системністю, обґрунтованістю висновків та достовірністю отриманих результатів. Автор демонструє глибоке розуміння сучасних тенденцій розвитку військової освіти та педагогіки.

Дисертація повністю відповідає вимогам, визначеним спеціальністю 015 «Професійна освіта», а також положенням пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року.

Дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича рекомендується до публічного захисту, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта».

Науковий керівник:

Віктор Михайлович Нагаєв, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету.

Червоний Сергій Олександрович народився 12 листопада 1980 року в с. Коробочкине Чугуївського району Харківської обл., українець. У 2002 р. закінчив Харківський військовий університет (отримав кваліфікацію: «Офіцер військового управління тактичного рівня» за спеціальністю «Озброєння і засоби військ радіаційного, хімічного, біологічного захисту та екологічної безпеки»). У 2018 р. закінчив Гуманітарний інститут Національного університету оборони України імені Івана Черняховського (отримав кваліфікацію «Магістр за спеціальністю «Забезпечення військ (сил). Військово-соціальне управління», спеціалізація: «Інформаційно-пропагандистське забезпечення»). З 2023 р. є аспірантом заочної форми навчання Державного біотехнологічного університету за спеціальністю 015 «Професійна освіта. Професійну кар'єру у Збройних силах України розпочав з 2002 р. з посади офіцера по морально-психологічній підготовці та забезпечення військової дисципліни, психологом відповідного військового підрозділу. Зараз Червоний Сергій Олександрович – кадровий військовий з професійної підготовки командирів танкових підрозділів, військове звання – підполковник. Заступник начальника факультету озброєння та військової техніки з психологічної підтримки персоналу Військового інституту танкових військ НТУ «ХП».

Дисертаційне дослідження Червоного Сергія Олександровича присвячене актуальній і суспільно значущій проблемі – формуванню управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у системі вищої військової освіти. Результати дослідження впроваджено в наукову та освітню діяльність чотирьох вищих військових навчальних закладів та використано при оновленні освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців тактичного рівня. Також результати дослідження впроваджено в освітній процес Державного біотехнологічного університету через навчальні модулі дисциплін управлінського циклу у 2025/2026 н. р.

Окремо слід відзначити високий рівень особистісного розвитку Червоного Сергія Олександровича як гармонійно сформованої особистості. У процесі навчання в аспірантурі він продемонстрував не лише наукову зрілість, а й активну життєву позицію, цілеспрямованість, відповідальність та здатність до саморозвитку. З 2026 р. він входить до основних виконавців Проекту прикладного дослідження Міністерства освіти і науки України державного фінансування «SMART-освітня технологія формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у професійній підготовці за стандартами НАТО» (Державний реєстраційний номер: 0126U000996) на державне фінансування фундаментальних і прикладних наукових досліджень

на 2026–2027 роки за тематичним напрямом «Національна безпека та оборона».

Загалом Червоний Сергій Олександрович зарекомендував себе як всебічно розвинена, цілеспрямована особистість, здатна до ефективної професійної діяльності, наукового пошуку та подальшого самовдосконалення.

Вважаючи вище викладене, прошу членів фахового семінару підтримати аспіранта Червоного Сергія Олександровича у його прагненні здобути ступень доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

ОБГОВОРЕННЯ:

1. **Дроздова Ірина Петрівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича присвячена науково та практично значущій проблемі формування управлінської компетентності майбутніх командирів танкових підрозділів у системі професійної військової освіти з урахуванням вимог і стандартів НАТО. Практичне значення дисертації є вагомим і полягає у можливості впровадження розробленої моделі у вищих військових навчальних закладах, модернізації освітніх програм підготовки офіцерів, удосконалення системи оцінювання компетентностей, використання симуляційних технологій у навчанні та підвищення ефективності підготовки командирів у реальних бойових умовах. Запропоновані підходи можуть бути використані у військових академіях, у системі підвищення кваліфікації офіцерів, а також при розробленні стандартів військової освіти.

Дисертаційна робота має логічну структуру, що забезпечує послідовне розкриття теми дослідження. У першому розділі обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження, здійснено аналіз наукових підходів, визначено ключові поняття та структуру управлінської компетентності. Наступні розділи присвячені методиці її формування, експериментальній перевірці та аналізу результатів упровадження. Матеріал викладено послідовно, аргументовано й логічно, що свідчить про високий рівень наукової культури автора.

До основних переваг дисертації слід віднести системність і комплексність дослідження, використання сучасних методів аналізу, чітку інтеграцію

стандартів НАТО, практичну спрямованість отриманих результатів, а також їх актуальність і прикладну значущість.

Водночас у роботі наявні окремі положення, що потребують уточнення, зокрема доцільно було б розширити емпіричну базу дослідження, більш детально висвітлити питання довгострокової ефективності запропонованої моделі та уніфікувати окремі терміни відповідно до міжнародної термінології. Однак зазначені зауваження не знижують загального високого рівня роботи.

У цілому дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним на високому теоретичному та методичному рівнях; отримані результати мають наукову новизну, теоретичну і практичну значущість. Дослідження «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а його автор Червоний Сергій Олександрович - заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями). Дисертацію рекомендовано до публічного захисту.

2. **Зеленська Людмила Дмитрівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

. Обрана тема є безперечно актуальною як у науковому, так і у прикладному вимірах, що зумовлено сучасними умовами трансформації сектору безпеки і оборони України, а також інтенсифікацією інтеграційних процесів із євроатлантичними структурами. Дисертація характеризується структурною завершеністю та логічною послідовністю викладу матеріалу. Автор демонструє здатність до системного аналізу складних міждисциплінарних проблем, що дозволяє комплексно розкрити досліджувану тематику.

Методологічна база роботи загалом є обґрунтованою та відповідає сучасним вимогам до наукових досліджень такого рівня. Автор використовує комплекс взаємодоповнюючих методів, серед яких теоретичні, емпіричні, статистичні та наукометричні. Позитивним є поєднання класичних педагогічних підходів із сучасними цифровими інструментами аналізу.

Наукова новизна дисертації полягає у створенні інтегрованої моделі управлінської компетентності командира танкового підрозділу, яка поєднує доктринальні підходи НАТО, національні нормативні вимоги, компетентнісний підхід і сучасні освітні технології. Важливим здобутком є

обґрунтування шестикластерної структури компетентності, що включає ціннісно-етичний, когнітивно-аналітичний, комунікаційно-організаційний компоненти, компонент управління місією (С2), психологічну стійкість та цифрово-технологічну складову. Запропонована структура є логічною, концептуально узгодженою та відповідає сучасним вимогам до військової підготовки.

Загалом дисертаційна робота є самостійним і завершеним науковим дослідженням, що має вагоме теоретичне та практичне значення. Автор демонструє високий рівень наукової підготовки, здатність до аналітичного мислення та системного узагальнення складних наукових проблем.

З урахуванням актуальності теми, наукової новизни, теоретичної обґрунтованості та практичної значущості отриманих результатів, дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Автор дисертації заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD). Дисертацію рекомендовано до публічного захисту. **3. Новікова Вікторія Євгенівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

3. Новікова Вікторія Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

У сучасних умовах війни та трансформації освітнього простору особливої ваги набуває підготовка офіцерів, здатних ефективно діяти в умовах невизначеності, приймати обґрунтовані рішення та здійснювати управління підрозділом на основі сучасних педагогічних технологій. Водночас слід підкреслити, що проблема формування управлінської компетентності розглядається автором не лише як військово-професійна, але і як педагогічна категорія, що відображає інтеграцію знань, умінь, навичок і особистісних якостей.

Теоретична база дисертації ґрунтується на сучасних підходах до професійної підготовки фахівців, зокрема компетентнісному, системному, діяльнісному, особистісно орієнтованому та результативному (outcomes-based education). Автор переконливо доводить, що формування управлінської компетентності є процесом, який потребує цілісної педагогічної системи, що включає цілі навчання, зміст підготовки, методи і форми навчання, засоби навчання та систему оцінювання результатів.

З педагогічної точки зору, дисертація має чітко вибудовану логіку, що відповідає класичній структурі науково-педагогічного дослідження.

Практична цінність роботи полягає у можливості модернізації освітніх програм, удосконалення методики навчання, впровадження нових форм оцінювання та підвищення ефективності підготовки офіцерів. Запропонована модель може бути адаптована не лише у військовій освіті, але й у системі підготовки управлінських кадрів у цивільній сфері.

Щодо рекомендацій, на наш погляд, доцільно звернути увагу на те, що в роботі потребує розширення опис індивідуальних освітніх траєкторій курсантів. Доцільно більш детально розкрити механізми формування мотивації.

В цілому, дисертаційна робота виконана на високому науково-педагогічному рівні, відзначається логічністю, системністю та практичною спрямованістю. Автор продемонстрував глибоке розуміння сучасних тенденцій розвитку військової освіти та педагогіки.

Дисертація відповідає вимогам до наукових робіт на здобуття ступеня доктора філософії. Отримані результати мають наукову новизну та практичну значущість. Автор дисертації заслуговує на присудження ступеня доктора філософії (PhD), а дисертацію рекомендовано до публічного захисту.

4. Грабар Наталія Григорівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Практика бойових дій підтверджує, що ефективність підрозділу визначається не лише рівнем технічного оснащення, але й якістю управління, здатністю командира діяти в умовах невизначеності, приймати рішення на основі неповної інформації та забезпечувати взаємодію. У цьому контексті обрана тема дослідження є не лише актуальною, але й критично важливою для підвищення боєздатності підрозділів.

Дисертаційна робота вирізняється чіткою орієнтацією на практичні потреби військ. Автор не обмежується теоретичними узагальненнями, а прагне адаптувати наукові підходи до реальних умов бойового застосування. Позитивним є те, що в роботі враховано положення бойових статутів, інтегровано підходи НАТО в парадигмі mission command, здійснено прив'язку компетентностей до конкретних дій командира та розглянуто повний цикл управління – від прийняття рішення до контролю виконання.

Запропонована автором модель управлінської компетентності має чітко виражену прикладну спрямованість. Вона охоплює ключові аспекти

діяльності командира: прийняття рішень, управління підрозділом, організацію взаємодії, підтримання бойового духу, забезпечення зв'язку та інформаційного обміну. Сильним боком моделі є її прив'язка до стандартів НАТО, що забезпечує операційну сумісність із підрозділами країн-партнерів.

Особливо цінним є використання сценарного навчання, симуляцій, тактичних ігор та аналізу дій після їх завершення (After Action Review). Ці підходи дозволяють максимально наблизити навчання до реальних умов бою, забезпечуючи формування стійких управлінських навичок.

В цілому, дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що має чітку прикладну спрямованість. Автор демонструє глибоке розуміння специфіки військової діяльності та сучасних вимог до підготовки командирів. Робота поєднує наукову новизну з практичною значущістю, що є її суттєвою перевагою.

Дисертація відповідає вимогам до наукових робіт на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Автор заслуговує на присудження зазначеного ступеня, а дисертаційну роботу рекомендовано до публічного захисту.

5. Сагачко Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету.

Актуальність теми дисертаційної роботи Червоного Сергія Олександровича визначається не лише потребами військової сфери, але й глобальними тенденціями цифровізації освіти. Сучасне освітнє середовище характеризується активним впровадженням симуляційних технологій, віртуальної та доповненої реальності (VR/AR), цифрових платформ управління навчанням та адаптивних освітніх систем. У цьому контексті дослідження набуває особливої значущості, оскільки поєднує військово-професійну підготовку з інноваційними педагогічними підходами.

Автор демонструє високий рівень розуміння сучасних трендів розвитку освіти та їх адаптації до військової підготовки.

Практичне значення дисертації полягає у можливості створення цифрових навчальних середовищ, впровадження симуляційних курсів, модернізації освітніх програм та підвищення ефективності підготовки командирів. Результати можуть бути використані не лише у військовій освіті, але й у цивільних закладах, що здійснюють підготовку управлінських кадрів, зокрема в програмах з менеджменту, логістики та кризового управління, де формування навичок прийняття рішень в умовах невизначеності є критично важливим.

Попри високий рівень інноваційності, доцільно звернути увагу на кілька рекомендаційних аспектів. Перший – ресурсна обмеженість: впровадження VR/AR технологій потребує значних фінансових і технічних ресурсів, що може бути перешкодою для масштабування моделі в усіх вищих військових навчальних закладах. Другий – підготовка персоналу: на наш погляд недостатньо висвітлено питання підготовки викладачів до використання цифрових технологій, зокрема їхньої цифрової компетентності та методичної готовності до роботи в симуляційних середовищах. Також, варто зазначити, що окремі інноваційні положення потребують більш глибокої емпіричної перевірки на розширених вибірках і в різних навчальних контекстах.

В цілому, представлена дисертація є сучасним науковим дослідженням, що відповідає тенденціям цифрової трансформації освіти. Автор демонструє високий рівень інноваційного мислення та здатність інтегрувати новітні технології у процес підготовки військових фахівців. Робота поєднує фундаментальну педагогічну складову з актуальними технологічними рішеннями, що є її безперечною перевагою. Дисертаційна робота відповідає вимогам до наукових досліджень на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Отримані результати мають значну наукову новизну та практичну цінність. Автор заслуговує на присудження зазначеного ступеня, а дисертаційну роботу рекомендовано до публічного захисту.

6. Мазоренко Марина Олегівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО" Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету (за відсутності Мітяшкіної Т.Ю.)

Тема дослідження є актуальною та відповідає сучасним потребам розвитку сектору безпеки і оборони України, особливо в умовах триваючих бойових дій та необхідності адаптації військової освіти до стандартів НАТО.

Автором здійснено широкий огляд наукових джерел, у тому числі з використанням бібліометричного аналізу, що дозволило окреслити основні напрями досліджень та визначити місце роботи в сучасному науковому дискурсі.

Методологічна база дисертації відповідає вимогам до робіт такого рівня. Автор застосовує комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, що дозволяє розглядати проблему з різних позицій – від теоретичного аналізу до емпіричної перевірки.

Автором теоретично обґрунтовано, розроблено та впроваджено модель формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів,

що інтегрує стандарти НАТО, компетентнісний підхід та сучасні освітні технології. Практична значущість роботи є також очевидною.

В цілому, дисертаційна робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має чітку структуру, логічний зв'язок між розділами та обґрунтовані висновки. Автор продемонстрував здатність до наукового аналізу (систематизації складних явищ, виявлення причинно-наслідкових зв'язків), системного мислення (побудови багатокомпонентної моделі з урахуванням різних факторів), узагальнення складних явищ (формулювання концептуальних положень на основі емпіричних даних) та формулювання практично значущих рекомендацій. Робота має наукову та прикладну цінність і може бути використана в системі військової освіти для модернізації підготовки офіцерів тактичного рівня.

З урахуванням актуальності теми, загального рівня виконання дослідження, наукової новизни та практичної значущості результатів, дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії (PhD). Автор заслуговує на присудження зазначеного ступеня за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями), а дисертаційну роботу рекомендовано до публічного захисту.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертаційна робота Червоного Сергія Олександровича на тему «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» є самостійною, завершеною науковою роботою, яка за актуальністю, науковою новизною, практичним значенням, обсягом проведених досліджень відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України за № 44 від 12 січня 2022 р.» та рекомендується до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

2. Рекомендувати вченій раді університету затвердити разову спеціалізовану вчену раду для захисту дисертації Червоного Сергія Олександровича на тему «Формування управлінської компетентності командирів танкових підрозділів у вищих військових навчальних закладах у процесі професійної підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями) у складі:

Голова ради:

Дроздова Ірина Петрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Рецензенти:

Данченко Ірина Олексіївна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Пономарьова Марина Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін Державного біотехнологічного університету.

Опоненти:

Федоренко Олена Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, соціології та педагогіки Харківського національного університету внутрішніх справ.

Сопівник Руслан Васильович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України.

«ЗА» проголосували «ОДНОГОЛОСНО»

Голова розширеного засідання
кафедри ЮНЕСКО «Філософія
людського спілкування» та соціально-
гуманітарних дисциплін, д. е. н., професор

Н. І. Моїсєєва

Секретар, к. філос. н., доцент

Д. Л. Кобелева

Підпис *Моїсєєвої Н., Кобелевої Д.*
ЗАСВІДЧУЮ
Сівник відділу дипломатії ДБТУ